



EU:n kehityspolitiikan

TERMIT JA LYHENTEET

Lukijalle

EU:n kehityspolitiikan termit ja lyhenteet -opas on tarkoitettu kaikille kestävästä kehityksestä, kehityspolitiikasta ja -yhteistyöstä tai EU-politiikasta kiinnostuneille. Opas sisältää 141 aiheeseen liittyvää termiä sekä suomeksi että englanniksi.

Opas on aakkostettu suomenkielisten termien mukaan. Erillinen aakkosellinen hakemisto löytyy sanaston lopusta suomeksi ja englanniksi.



Tuettu Suomen
kehitysyhteistyövaroin

Alkuperäinen painos 2017

Toimittajat: Sonja Hyötylä, Jussi Kanner ja Nora Forsbacka

Vuonna 2021 päivittänyt Siiri Rekola

Ulkoasu ja taitto Julia Tavast

Action for Sustainable Development

Action for Sustainable Development, A4SD

Globaali kansalaisjärjestöjen verkosto, joka edistää kestävästä kehitystä lisäämällä ja vaihtamalla tietoa Agenda 2030:sta, vahvistamalla globaalia kestävästä kehityksen yhteisöä ja pitämällä valtioita vastuussa kestävästä kehityksen toimintaohjelman toimeenpanosta.

Addis Abeban toimintaohjelma

Addis Ababa Action Agenda, AAAAA

Vuonna 2015 hyväksytty kehitysrahoituksen toimintaohjelma, joka liitettiin osaksi Agenda 2030:n toimeenpanon keinoja. Pitää sisällään kotimaiset julkiset investoinnit, kotimaiset ja kansainväliset yritykset ja yksityiset sijoitukset, kansainvälisen kehitysyhteistyön, kansainvälisen kaupan, velan ja rakenteelliset asiat.

Afrikan ja EU:n strateginen kumppanuus

Joint Africa-EU Strategy, JAES

Euroopan unionin ja Afrikan unionin suhteita ohjaava strategia hyväksyttiin vuonna 2007 Lissabonissa järjestetyssä EU-Afrikan -huippukokouksessa. Kumppanuuden tavoitteiksi on määritelty muun muassa EU:n ja Afrikan välisten poliittisten suhteiden laajentaminen ja syventäminen sekä yhteistyö globaalien haasteiden edessä. Lisäksi esiin on nostettu rauhan, turvallisuuden, kestävästä taloudellisen kehityksen ja ihmisoikeuksien edistäminen Afrikassa sekä EU:n ja Afrikan kansalaisyhteiskuntien voimistaminen. Strategian toimeenpanoa tarkastellaan noin kolmen vuoden välein pidettävissä EU:n ja Afrikan maiden johtajien huippukokouksissa.

Afrikan unioni, AU

African Union, AU

Afrikan unioni on vuonna 2002 perustettu afrikkalaisten valtioiden muodostama kansainvälinen järjestö, joka muistuttaa rakenteeltaan Euroopan unionia. Unionin tavoitteena ovat demokratian, ihmisoikeuksien ja vakaan talouden edistäminen sekä Afrikan sisäisten konfliktien ratkaisu. EU:n ja AU:n päättäjät tapaavat säännöllisesti EU:n ja Afrikan huippukokouksissa.

Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maat, OACPS-maat tai AKT-maat

Organization of African, Caribbean and Pacific States, OACPS, aiemmin African, Caribbean and Pacific group of states, ACP

79 maan ryhmä, jolla on erityiset kauppasuhteet Euroopan unionin kanssa. Kauppasuhteita ja kehitystoimintaa ohjataan talouskumppanuussopimuksilla (EPA). Erytys-suhde luotiin ensimmäisen kerran Lomé'n sopimuksessa vuonna 1975 ja suhdetta ohjasi vuosien 2000-2020 välillä Cotonoun sopimus. Vuonna 2021 voimaan astuu uusi post-Cotonou-sopimus. Ryhmään kuuluu muun muassa paljon vähiten kehittyneitä maita ja pieniä saarivaltioita.

Agenda 2030 -toimintaohjelma

Agenda 2030

Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 tähtää vuoteen 2030 mennessä äärimmäisen köyhyyden poistamiseen sekä kestäväan kehitykseen, jossa ympäristö, talous ja ihminen otetaan huomioon tasavertaisesti. Agenda 2030 korvaa vuonna 2015 päättyneet vuosituhatvuotteen, mutta niistä poiketen Agenda 2030 on universaali ohjelma, eli se koskee kaikkia maailman maita tasavertaisesti. Agenda 2030 sisältää 17 kestävän kehityksen tavoitetta.

Aid for Trade -strategia

Aid for Trade Strategy

EU:n strategia kehitystä tukevasta kaupasta hyväksyttiin vuonna 2007. Tavoitteena on, että kehitysmaat integroituvat kansainväliseen kauppajärjestelmään paremmin ja saavat näin taloudellisesta avoimuudesta hyötyjä, jotka vähentävät köyhyyttä.

Aidon kehityksen mittari

Genuine Progress Indicator, GPI

Aidon kehityksen mittari on yhteiskunnallisen kehityksen ja hyvinvoinnin mittari, joka bruttokansantuotteesta poiketen ottaa huomioon esimerkiksi kotona tehdyn työn sekä kehityksen sosiaalisen ja ekologisen ulottuvuuden.

AidWatch-raportti

AidWatch Report

Eurooppalaisten kehitysjärjestöjen kattojärjestö CONCORDin julkaisema AidWatch-raportti vertailee vuosittain EU:n ja kaikkien sen jäsenmaiden kehitysyhteistyön määrää ja laatua. Raporttia on julkaistu vuodesta 2005 lähtien.

Anna Lindh -säätiö

Anna Lindh Foundation, ALF

Vuonna 2005 perustettu Anna Lindh -säätiö on kansainvälinen verkosto, joka tuo yhteen ihmisiä ja järjestöjä Välimeren molemmilta puolilta. Verkosto vahvistaa EU-Välimeri-yhteistyötä ja edistää kulttuurienvälisiä dialogia.

Avun tuloksellisuus

Aid Effectiveness

Kansainväliset periaatteet kehitysyhteistyön tuloksellisuudesta perustuvat Pariisin julkilausumaan ja sen seurantakokouksiin. Periaatteet ovat kumppanimaan omistajuus, läpinäkyvyys ja vastuuvuolisuus, tuloksiin keskittyminen sekä osallistavat kumppanuudet.

Bridge 47 -verkosto

Bridge 47 Network

Bridge 47 -verkosto perustettiin varmistamaan kestävä kehitys koulutusta koskevan tavoitteen 4 alatavoite 4.7, eli globaalin kansalaiskasvatuksen toteutuminen. Verkosto kokoaa monipuolisesti yhteen toimijoita ja päätöksentekijöitä esimerkiksi järjestöistä, koulutuksesta, tutkimuksesta ja globaaleista instituutioista ympäri maailman.

Bruttokansantuote, BKT

Gross Domestic Product, GDP

Bruttokansantuote on mittari, joka lasketaan tietyn valtion tai alueen tuotannosta ja jolla kuvataan kokonaistuotannon kehitystä. Bruttokansantuote on käytettyin talouden ja hyvinvoinnin mittari.

Budjettituki

Budget Support

Budjettituki on yksi kehitysyhteistyörahoituksen muoto, jolla avunantaja suuntaa rahoitustukeaan suoraan kumppanimaan kansalliseen budjettiin.

CIVICUS

CIVICUS, World Alliance for Citizen Participation

CIVICUS on kansainvälinen verkosto, johon kuuluu erilaisia paikallisia, kansallisia, alueellisia ja kansainvälisiä järjestöjä. CIVICUS edistää kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia ympäri maailmaa.

CONCORD

European NGO Confederation for Relief and Development, CONCORD

CONCORD on eurooppalaisten kehitysyhteistyöjärjestöjen kattojärjestö, johon kuuluu kansallisia kattojärjestöjä sekä eurooppalaisia järjestöverkostoja. Eurooppalaiset kehitysyhteistyöjärjestöt perustivat CONCORDin vuonna 2003. CONCORD edistää kestävä kehitystä tukevaa eurooppalaista politiikkaa sekä kansalaisten ja järjestökentän vaikutusmahdollisuuksia EU:ssa.

Cotonoun sopimus

Cotonou Partnership Agreement, CPA

Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maiden sekä Euroopan yhteisön ja EU:n jäsenvaltioiden välinen kumppanuussopimus, joka allekirjoitettiin Cotonoussa Beninissä kesäkuussa 2000. Cotonoun sopimus korvasi Lomé'n sopimukset. Sopimus koostui kolmesta osa-alueesta: politiikka, kauppa ja kehitys, ja se oli voimassa vuoteen 2020. Sopimuksen säännöksiä sovelletaan vuoteen 2021 asti, jolloin post-Cotonou-sopimus astuu voimaan.

Demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisista edistämistä koskeva rahoitusväline

European Instrument for Democracy and Human Rights, EIDHR

EIDHR sulautettiin NDICI – Globaali Eurooppa välineeseen vuonna 2021. Tällä rahoitusvälineellä EU tuki ryhmiä, järjestöjä ja henkilöitä, jotka puolustavat ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, demokratiaa ja oikeusvaltiota. Väline kattoi kaikki maat EU:n ulkopuolella ja rahoitusta myönnettiin pääasiallisesti joko maailmanlaajuisilla tai maakohtaisilla hauilla.

Erityisrahastot

EU Trust Funds, TF

Erityisrahastoihin kerätään rahoitusta sekä EU:n omista rahoitusvälineistä että jäsenmailta. Erityisrahastojen tarkoituksena on mobilisoida nopeasti suuria summia tiettyä tarkoitusta varten. Erityisrahastojen rahoituskäytännöt ovat yleensä normaalia nopeampia ja joustavampia. Tällaisia erityisrahastoja ovat muun muassa Keski-Afrikan tasavallan tilanteeseen perustettu Békou-erityisrahasto sekä Afrikkahätärahasto (EU Emergency Trust Fund for Africa).

Eurodad

European Network on Debt and Development, Eurodad

Eurodad on velkaan, kehitysrahoituslaitoksien toimintaan ja köyhyyden vähentämiseen liittyviin toimiin keskittyvä kehitysyhteistyöverkosto, joka koostuu 53 kansalaisjärjestöstä ja seitsemästä sääntömääräisestä liittolaisesta 29 Euroopan valtion alueelta. Eurodad tutkii esimerkiksi kehitysyhteistyörahojen liikkeisiin, monenvälis- ten velkahelpotuksiin, velan kestävyYTEEN, epäoikeutettuun velkaan, vientiluotto- laitosten myöntämään velkaan sekä kehitysyhteistyön laatuun, ehtoihin ja harmoni- sointiin liittyviä kysymyksiä.

Euroopan investointipankki, EIP

European Investment Bank, EIB

Euroopan investointipankki antaa pitkäaikaista hankerahoitusta, takauksia ja neuvontaa unionin tavoitteiden edistämiseksi. Rahoitusta myönnetään niin unionissa kuin kolmansissa maissa toteutettaviin hankkeisiin.

Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki

European Bank for Reconstruction and Development, EBRD

Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki tukee laaja-alaisesti markkinatalouden ja demokratian kehitystä erityisesti Itä-Euroopan, Keski-Aasian ja Välimeren alueella. Pankki myöntää pitkäaikaisia lainoja, pääomainvestointeja ja takuita yksityisen ja julkisen sektorin hankkeisiin.

Euroopan kehityspäivät

European Development Days, EDD

Euroopan komissio järjestää Brysselissä vuosittain Euroopan kehityspäivät, joissa EU:n kehitysyhteistyön ja -politiikan parissa työskentelevät ja näistä kiinnostuneet kokoontuvat keskustelemaan kehityskysymyksistä yhdessä päättäjien ja valtionjohtajien kanssa.

Euroopan kehitysrahasto, EKR

European Development Fund, EDF

EKR sulautettiin NDICI – Globaali Eurooppa rahoitusvälineeseen vuonna 2021. Rooman sopimuksella vuonna 1957 perustettu Euroopan kehitysrahasto (EKR) oli vuoteen 2021 saakka EU:n tärkein tukiväline kehitysyhteistyössä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) sekä merentakaisen maiden ja alueiden (MMA:t) kanssa. EU-maat rahoittivat Euroopan kehitysrahaston toimintaa EU:n budjetin ulkopuolella.

Euroopan kestävän kehityksen rahasto, EKKR

European Fund for Sustainable Development, EFSD

Euroopan kestävän kehityksen rahasto on vuonna 2016 perustettu rahasto, jonka Euroopan kestävän kehityksen rahasto+ korvasi vuonna 2021. Rahastoon kuului kaksi alueellista investointijärjestelyä, joista toinen kattoi Afrikan ja toinen EU:n naapuruuspolitiikan alueen. Rahaston tarkoituksena oli edistää investointeja näille alueille muun muassa tarjoamalla takauksia ja hyödyntämällä muita välineitä, jotka vähentävät yksityisen sektorin toimijoiden tekemien investointien riskejä. Rahastoon kerättiin varoja muun muassa Euroopan kehitysrahastosta ja EU:n budjetista.

Euroopan kestävän kehityksen rahasto+, EKKR+

European Fund for Sustainable Development Plus, EFSD+

Euroopan kestävän kehityksen rahasto+ on ulkoisen toiminnan investointikehys, joka korvasi Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR) vuonna 2021. EKKR+:lla edistetään kumppanimaissa tarvittavien investointien lisäämistä lainantakauksilla, rahoitusta yhdistävillä toimilla sekä muilla tukitoimilla. Rahastolla saadaan lisättyä investointeja myös korkean riskin alueille ja aloille, sillä ne vähentävät yksityisen sektorin toimijoiden tekemien investointien riskejä.

Euroopan kestävän kehityksen verkosto

European Sustainable Development Network, ESDN

Julkishallinnon edustajien ja muiden asiantuntijoiden muodostama verkosto, joka edistää vertaisoppimista ja kestävän kehityksen strategioita Euroopassa.

Euroopan kestävän kehityksen viikko

European Sustainable Development Week, ESDW

Euroopan kestävän kehityksen viikko on Euroopan laajuinen aloite, jolla edistetään ja tuodaan näkyvyyttä kestävän kehityksen hankkeille ja projekteille. Aloite on Euroopan kestävän kehityksen verkoston koordinoima.

Euroopan komissio

European Commission

Euroopan komissio on EU:n poliittisesti riippumaton toimeenpanoelin. Se tekee lainsäädäntöehdotuksia ja vastaa Euroopan parlamentin ja EU:n neuvoston päätösten sekä EU:n talusarvion täytäntöönpanosta. Lisäksi komissio edustaa kaikkia EU-maita kansainvälisillä foorumeilla ja neuvottelee kansainvälisistä sopimuksista EU:n puolesta. Komissio on jaettu pääosastoihin, jotka vastaavat toimintapolitiikasta eri aloilla. Ne suunnittelevat, toteuttavat ja hallinnoivat EU:n politiikkaa, lainsäädäntöä ja rahoitusohjelmia.

Euroopan komission pääsihteeristö

Secretariat-General of the European Commission, SG

Pääsihteeristö vastaa komission työn yleisestä johdonmukaisuudesta, kun laaditaan uusia ehdotuksia ja käsitellään niitä EU:n muissa toimielimissä. Sen vastuulla on huolehtia siitä, että aloitteet ovat komission puheenjohtajan määrittämien poliittisten painopisteiden mukaisia. Pääsihteeristö vahtii myös komission hallinnon avoimuutta ja tuloksellisuutta.

Euroopan naapuruuspolitiikka, ENP

European Neighbourhood Policy, ENP

Euroopan unionin naapuruuspolitiikalla luotiin vuonna 2004 erityissuhteet sellaisten EU:n eteläisten ja itäisten naapurimaiden kanssa, jotka eivät ole todennäköisesti liittymässä Euroopan unionin jäseneksi. Naapuruuspolitiikka edistää demokratiaa ja taloudellista kehitystä kumppanimaisissa. Naapuruuspolitiikkaa rahoitetaan NDICI - Globaali Eurooppa välineellä.

Euroopan naapuruusväline

European Neighbourhood Instrument, ENI

ENI sulautettiin NDICI - Globaali Eurooppa välineeseen vuonna 2021. Väline oli yksi EU:n maantieteellisistä kehitysyhteistyön rahoitusvälineistä, jonka kautta tukea suunnattiin EU:n naapuruuspolitiikan piiriin kuuluviin maihin. Välineellä tuettiin muun muassa ihmisoikeuksia, demokratiaa, köyhyyden vähentämistä ja yhteistyötä yli rajojen. Lisäksi välineellä edistettiin kumppanimaiden ja EU:n taloudellista yhteistyötä sekä muuttoliikkeen hallintaa.

Euroopan neuvosto, EN

Council of Europe

Vuonna 1949 perustettu Euroopan neuvosto on Euroopan vanhin ja laajin poliittinen yhteistyöjärjestö, johon kuuluu 47 Euroopan valtiota. Sen perustehtävä on ihmisoikeuksien, moniarvoisen demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen turvaaminen ja kehittäminen. Euroopan neuvosto ei ole osa Euroopan unionia.

Euroopan parlamentin kehitysvaliokunta

European Parliament Committee on Development, DEVE

Euroopan parlamentin kehitysvaliokunta käsittelee ja kommentoi kehitykseen liittyviä lainsäädäntöehdotuksia. Lisäksi valiokunta laatii oma-aloitemietintöjä tärkeiksi näkemistään aiheista.

Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunta

European Parliament Committee on Foreign Affairs, AFET

Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunta määrittelee ja valvoo EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Valiokunnalla on kaksi alivaliokuntaa, eli ihmisoikeuksien alivaliokunta (DROI) ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunta (SEDE).

Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta, ympäristövaliokunta

European Parliament Committee on Environment, Public Health and Food Safety, ENVI

Euroopan parlamentin ympäristövaliokunta käsittelee ja kommentoi ympäristöön ja ilmastoon sekä kansanterveyteen ja elintarviketurvallisuuteen liittyviä lainsäädäntöehdotuksia. Lisäksi valiokunta laatii oma-aloitemietintöjä tärkeiksi näkemistään aiheista.

Euroopan parlamentti, EP

European Parliament, EP

Euroopan parlamentti on yksi EU:n toimielimistä ja toinen virallisista lainsäädäntöelimistä. Parlamentin jäsenet valitaan suorilla vaaleilla joka viides vuosi. Parlamentti hyväksyy lainsäädäntöä ja EU:n budjetin yhdessä EU:n neuvoston kanssa, valvoo EU:n muita toimielimiä ja hyväksyy komission kokoonpanon.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, ETSK

European Economic and Social Committee, EESC

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on unionin neuvoa-antava elin, joka edustaa erilaisia eturyhmiä, kuten työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä. Se antaa lausuntoja EU:n neuvostolle, Euroopan komissiolle ja Euroopan parlamentille ja toimii yhdyssteinä unionin toimielinten ja kansalaisten välillä.

European ulkoinen investointiohjelma

European External Investment Plan, EIP

Vuonna 2016 perustetun ohjelman kautta pyritään lisäämään investointeja kumppanimaihin Afrikkaan ja EU:n naapurimaihin. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa kumppanuutta, edistää kestävästä kehityksen tavoitteiden toteutumista ja puuttua muuttoliikkeen juurisyyhin. Euroopan kestävästä kehityksen rahasto+ on Euroopan ulkoisen investointiohjelman pääasiallinen toteutusväline.

European ulkosuhdehallinto, EUH

European External Action Service, EEAS

Euroopan ulkosuhdehallinto tukee EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan työtä, vastaa diplomaattisuhteista kolmansien maiden kanssa ja tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden ulkosuhdehallintojen kanssa. Lisäksi se koordinoi EU:n kehitysyhteistyörahoitusta ja humanitaarista apua komission kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun pääosastojen kanssa. EU:n delegaatiot ovat osa ulkosuhdehallintoa.

European unioni, EU

European Union, EU

Euroopan unioni on 27 eurooppalaisen jäsenvaltion muodostama taloudellinen ja poliittinen liitto. Nimitys Euroopan unioni tuli käyttöön vuonna 1993 Maastrichtin sopimuksen myötä. Euroopan unionilla on seitsemän virallista toimielintä: Eurooppa-neuvosto, Euroopan komissio, Euroopan unionin neuvosto eli ministerineuvosto, Euroopan parlamentti, Euroopan unionin tuomioistuin, tilintarkastustuomioistuin ja Euroopan keskuspankki.

European unionin Afrikka-hätärahasto

The EU Emergency Trust Fund for Africa

Hätärahasto perustettiin vuonna 2015 lisäämään vakautta tukemalla taloudellista kehitystä ja muuttoliikkeen hallintaa Afrikassa erityisesti Sahelin alueella, Pohjois-Afrikassa ja Afrikan sarven alueella.

European Unionin Afrikka-strategia

EU-Africa Strategy

Strategia pyrkii vahvistamaan EU:n yhteistyötä Afrikan kanssa. Siinä painotetaan kestävästä ja osallistavaa kehitystä edistävää kumppanuutta, jossa yhteistyö Afrikan valtioiden kanssa perustuu tasavertaiseen asemaan. Strategian keskiössä on viisi eri osa-alueita: vihreä siirtymä ja kestävä energiantuotanto, digitaalinen siirtymä, kestävä kasvun ja työpaikkojen luominen, rauhantyo ja hyvän hallinnon edistäminen sekä muuttoliike ja liikkuvuus. Strategia toimii EU:n pohjana Afrikan unionin ja Euroopan Unionin välisissä uuden kumppanuusstrategian neuvotteluissa.

Euroopan unionin delegaatiot

EU Delegations

Delegaatiot ovat kolmansissa maissa sijaitsevia EU:n toimistoja, jotka muistuttavat suurlähetystöjä. Delegaatiot ovat osa Euroopan ulkosuhdehallintoa ja niitä on lähes 150 ympäri maailman. Delegaatioilla on tärkeä rooli kehitysyhteistyön hallinnoimisessa ja toimeenpanossa.

Euroopan unionin kehityspoliittinen konsensus

European Consensus on Development

Kehityspoliittinen konsensus, eli Euroopan unionin kehityspoliittinen julkausuma on Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja unionin jäsenvaltioiden yhteinen julkausuma Euroopan unionin kehityspoliittikan tavoitteista ja päämääristä. Ensimmäinen konsensus allekirjoitettiin vuonna 2005 ja toinen vuonna 2017.

Euroopan unionin neuvosto, ministerineuvosto

Council of the European Union

Euroopan unionin neuvosto eli ministerineuvosto on Euroopan unionin elin, johon kuuluvat jäsenvaltioiden ministerit. Neuvosto hyväksyy EU:n lainsäädäntöä yhdessä Euroopan parlamentin kanssa. Euroopan unionin neuvosto koostuu aina kokouksen aiheesta vastaavista ministereistä, eli sillä on käsiteltävästä asiasta riippuen noin kymmenen eri kokoonpanoa.

Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajuus

The Presidency of the Council of the EU

Neuvoston puheenjohtajuus kiertää EU:n jäsenvaltioiden kesken puolen vuoden välein. Kautensa aikana puheenjohtajamaa johtaa puhetta neuvoston kokouksissa. Puheenjohtajuutta hoitavat jäsenmaat tekevät tiivistä yhteistyötä kolmen maan ryhmänä eli troikkana. Troikka asettaa pitkän aikavälin tavoitteet ja laatii yhteisen ohjelman, jonka pohjalta kukin kolmesta maasta laatii oman yksityiskohtaisemman puolivuotisohjelmansa.

Euroopan yhteisö, EY

European Community, EC

Euroopan yhteisö on Euroopan unionin edeltäjä. Euroopan talousyhteisö eli ETY luotiin vuonna 1957 Rooman sopimuksella ja vuonna 1993 se sisällytettiin Euroopan unioniin, jolloin syntyi EY. Euroopan yhteisö lakkautettiin 1. joulukuuta 2009, kun Lissabonin sopimus astui voimaan. Tällöin kaikki EU:n toiminta yhdistettiin samaan organisaatioon.

Eurooppa-neuvosto, EU:n huippukokous

European Council

Eurooppa-neuvosto tai epävirallisesti EU:n huippukokous on EU:n jäsenvaltioiden päämiesten kokoonpano, jonka tehtävä on määrittellä EU:n yleiset poliittiset suunta-
viivat. Se on EU:n ylin poliittinen elin.

EU-Russia Civil Society Forum

EU-Russia Civil Society Forum, CSF

EU-Russia CSF on temaattisesti laaja 151 jäsenjärjestön muodostama verkosto, jonka
tavoitteena on muun muassa tiivistää kansalaisjärjestöjen yhteistyötä EU:n ja Venä-
jän alueella sekä vahvistaa näiden välisiä suhteita.

Gini-kerroin

Gini Coefficient

Gini-kerroin on tuloeroja kuvaava mittari. Gini-kertoimen raja-arvoja ovat 0 ja 1. Mitä
suurempi arvo, sitä epätasaisemmin tulot ovat jakautuneet. Usein Gini-kertoimet
ilmoitetaan sadalla kerrottuna. Valtioiden Gini-kertoimet vaihtelevat noin 25 (esimer-
kiksi Islanti 25,6) ja reilun 60 (esimerkiksi Etelä-Afrikka 63,4) välillä.

Globaali kansalaiskasvatus

Global Citizenship Education, GCE

Globaalin kansalaiskasvatuksen tavoitteena on voimaannuttaa oppijat ottamaan
aktiivinen rooli globaalien haasteiden ratkaisemisessa sekä rauhan ja suvaitsevai-
suuden edistämisessä. Globaali kansalaiskasvatus ei koske vain lapsia, vaan kaiken
ikäisiä oppijoita. Kestävän kehityksen hyvää koulutusta koskevan tavoitteen 4 ala-
tavoitteessa 4.7 tunnustetaan globaalin kansalaiskasvatuksen merkitys.

Gloaalikasvatus ja kehitysviestintä

Development Education and Awareness Raising, DEAR

Kansalaisjärjestöjä ja paikallisia viranomaisia koskevan ohjelman alainen alohjelma
globaalikasvatuksen ja tietoisuuden lisäämiseksi Euroopassa. Ohjelman tarkoituksena
on tuottaa lisäarvoa jäsenmaissa harjoitettavaan globaalikasvatukseen ja kehitys-
viestintään. Rahoitettavat hankkeet ovat usein suuria ja niitä toteuttavat konsortiot
useammassa jäsenmaassa. Hakuja avataan yleensä kahden vuoden välein.

Gloaalistrategia

Global Strategy, GS

Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspoliittinen globaalistrategia linjaa EU:n ulkoisen toiminnan periaatteet ja painopisteet. Strategiassa määritellään EU:n ulkosuhteita koskevalle toiminnalle prioriteeteiksi EU:n turvallisuuden, alueellisen yhteistyön, globaalin sekä itäisten ja eteläisten naapureiden resilienssin vahvistaminen ja integroitu lähestymistapa konflikteihin ja kriiseihin.

Global Partnership for Education -rahasto

Global Partnership for Education, GPE

GPE-rahasto on erilaisten toimijoiden muodostama kumppanuusverkosto ja rahoituskanava, joka pyrkii vahvistamaan kehitysmaiden koulutusjärjestelmiä. Rahasto myöntää rahoitusta kumppanimailleen edistääkseen peruskoulutuksen saatavuutta ja laatua.

Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli

Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC

Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli perustettiin vuonna 1988 poliittisen päätöksenteon tueksi. Paneeli koostuu ilmastotieteen johtavista asiantuntijoista ja sen tehtävänä on arvioida ihmisen aiheuttamaa ilmaston lämpenemistä ja sen vaikutuksia koskevaa tutkimustietoa. Paneeli ei itse tee tutkimusta, vaan kokoaa ja muokkaa saatavilla olevaa julkaistua ja vertaisarvioitua tutkimustietoa.

Horizontaaliset tavoitteet

Horizontal spending targets

NDICI - Globaali Eurooppa sisältää horizontaalisia tavoitteita EU:n monialaisten painopisteiden edistämiseksi. Niissä määritetään vähimmäismäärät sille, kuinka suuren osuuden välineen kautta myönnetystä rahoituksesta tulee tukea inhimillistä kehitystä, ilmastonmuutokseen liittyvien toimien vauhdittamista, muuttoliikkeen ja pakkomuuton hallintaa sekä sukupuolten tasa-arvoa edistäviä toimia. Samalla määritellään, kuinka suuri osuus annetusta rahoituksesta on voitava kirjata viralliseksi kehitysyhteistyörahoitukseksi (ODA).

Humanitaarisen avun ja elintarvikeavun työryhmä (Euroopan unioni)

Working Party on Humanitarian Aid and Food Aid, COHAFA

Euroopan unionin neuvoston valmisteleva työryhmä, jossa jäsenvaltioiden edustajat valmistelevat lainsäädäntöä ja neuvottelevat komission kanssa humanitaarista apua koskevista strategioista ja politiikasta. Ryhmä tapaa kerran kuukaudessa ja useammin kriisitilanteissa. Työryhmä kuuluu pysyvien edustajien komitean (COREPER) kokoonpanon II alaisuuteen.

Humanitaarisen avun ja pelastusavun pääosasto (komissio)

European Commission Directorate-General for Humanitarian Assistance, DG ECHO

Euroopan komission humanitaarisen avun ja pelastusavun pääosasto vastaa humanitaarisesta avusta ja pelastuspalvelusta. ECHO ei itse hallinnoi humanitaarisia ohjelmia, vaan rahoittaa toimenpiteitä kumppaneiden, kuten YK:n järjestöjen ja Punaisen Ristin kautta.

Huolellisuusvelvoite ihmisoikeuksien noudattamiseksi

Human Rights Due Diligence, HRDD

Yritysten huolellisuusvelvoite koskien ihmisoikeuksia tarkoittaa, että yritysten ei tule toiminnallaan heikentää ihmisoikeuksien toteutumista. Valtion tulee valvoa huolellisuusvelvollisuuden toteutumista – kannustaa ja tarvittaessa vaatia yrityksiä noudattamaan velvoitetta. Ihmisoikeuksien vaikutusarviointi on keskeinen työkalu huolellisuusvelvoitteen toteutumisessa.

Ihmisoikeuksiin liittyvä vaikutusarviointi

Human Rights Impact Assessment, HRIA

Ihmisoikeuksien vaikutusarviointi tarkoittaa prosessia, jossa yrityksen toimien vaikutukset esimerkiksi työntekijöiden ja paikallisyhteisöjen jäsenten ihmisoikeuksiin arvioidaan ja otetaan huomioon. Ihmisoikeuksien vaikutusarviointi tulisi tehdä ennen toimien aloittamista samalla, kun tehdään esimerkiksi ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnit.

Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa

Human Rights-Based Approach, HRBA

Kehitysyhteistyön toimeenpanossa ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen tarkoittaa ihmisoikeusperiaatteiden johdonmukaista sisällyttämistä kehitysyhteistyöhön ja sen tavoitteisiin.

Inhimillisen kehityksen indeksi

Human Development Index, HDI

Inhimillisen kehityksen indeksi on Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelman (UNDP) luoma mittari, joka koostuu odotettavissa olevasta elinajasta, koulutuksesta ja elintasosta. Sen tavoitteena on tarjota vertailukelpoinen inhimillisen kehityksen mittari eri maiden välille ja kuvata, kuinka hyvän elämänlaadun maat pystyvät tarjoamaan asukkailleen.

International Aid Transparency Initiative -aloite

International Aid Transparency Initiative, IATI

International Aid Transparency Initiative on globaali kampanja, jonka tavoitteena on parantaa kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun tuloksellisuutta rahoituksen läpinäkyvyyttä lisäämällä.

International Forum of National NGO Platforms

International Forum of National NGO Platforms, IFP

Foorumiin kuuluu 64 kansallista kattojärjestöä ja kuusi alueellista verkostoa, jotka edustavat yli 22 000 järjestöä ympäri maailmaa. Vuonna 2008 perustetun foorumin tavoitteena on edistää ihmisoikeuksia ja haavoittuvien ryhmien osallisuutta, taistella eriarvoisuutta, epätasa-arvoa ja köyhyyttä vastaan sekä edistää kestäväää kehitystä.

Jaettu toimivalta

Shared competence

Jaetulla toimivallalla tarkoitetaan sitä, että tietyllä lainsäädännön alalla sekä EU että jäsenvaltiot voivat antaa oikeudellisesti velvoittavia säädöksiä. Kehitysyhteistyö ja -politiikka kuuluvat jaetun toimivallan piiriin.

Julkinen kehitysyhteistyö

Official Development Assistance, ODA

Julkinen kehitysyhteistyö on rahoitusta, jonka tähtäimenä on edistää taloudellista kehitystä ja hyvinvointia kehitysmaissa. Julkisen kehitysyhteistyön määritelmästä päättää OECD:n kehitysyhteistyökomitea, joka myös ylläpitää listaa maista, jotka voivat vastaanottaa virallista kehitysyhteistyötä.

Kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto, aiemmin kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto

Directorate-General International Partnerships, INTPA, previously Directorate-General for Development Cooperation, DEVCO, EuropeAid

Euroopan komission kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto (INTPA) vastaa Euroopan unionin kansainvälisistä kumppanuuksista ja kehityspolitiikasta. Se muun muassa laatii kehityspoliittiset linjaukset, valitsee hankkeet, päättää rahoituksesta ja seuraa toteutusta. Pääosastoa johtaa Euroopan komission kansainvälisistä kumppanuuksista vastaava komissaari.

Kansainvälisyyskasvatusta koskeva eurooppalainen konsensus

The European Consensus on Development: a strategy framework for Development Education and Awareness Raising

Kansainvälisyyskasvatukselle hyväksyttiin yhteinen EU-tason strategia EU:n kehityspäivillä Lissabonissa vuonna 2007. Viitekehyksen avulla edistetään yhteistä kansainvälisyyskasvatustyötä ja tuetaan kansallisten kansainvälisyyskasvatusstrategioiden laatimista EU-jäsenmaissa.

Kehitysyhteistyökomitea (OECD)

Development Assistance Committee, OECD DAC

OECD:n alainen kehitysyhteistyökomitea määrittelee julkisen kehitysyhteistyörahoituksen kriteerit ja maat, joille kehitysyhteistyörahoitusta voi antaa. Lisäksi se tekee muun muassa säännöllisiä vertaisarviointoja komitean jäsenmaista.

Kehitysmyönteisyyden mittari

Commitment to Development Index, CDI

Mittari arvioi maita sen mukaan, kuinka hyvin niiden eri politiikkatoimet tukevat kehitystä. Mittarin on kehittänyt ja tilastoja ylläpitää yhdysvaltalainen ajatushautomo Centre for Global Development.

Kehityspoliittinen johdonmukaisuus

Policy Coherence for Development, PCD

Kehityspoliittinen johdonmukaisuus tarkoittaa sitä, etteivät kehitysmaihin vaikuttavat politiikan tavoitteet ja toimet ole ristiriidassa kehitystavoitteiden kanssa. Lissabonin sopimuksen mukaan EU ottaa kehityspoliittikkansa tavoitteet huomioon kaikissa politiikoissaan, joilla on todennäköisiä vaikutuksia kehitysmaihin (SEUT art. 208).

Kehitysyhteistyöfoorumi

Development Cooperation Forum, DCF

DCF on YK:n talous- ja sosiaalikomitean alainen foorumi, jossa arvioidaan kehitysyhteistyön trendejä ja edistymistä. Sen tavoitteena on edistää koordinaatiota toimijoiden ja toimintojen välillä.

Kehitysyhteistyön rahoitusväline

Development Cooperation Instrument, DCI

DCI sulautettiin NDICI – Globaali Eurooppa välineeseen vuonna 2021. Kehitysyhteistyön rahoitusväline oli aiemmin EU:n kehitysyhteistyön toiseksi merkittävin rahoitusväline heti Euroopan kehitysrahaston jälkeen. Kehitysyhteistyön rahoitusväline oli EU:n keskeinen rahoitusväline kehitysyhteistyössä Latinalaisen Amerikan, Aasian, Keski-Aasian, Persianlahden valtioiden ja Etelä-Afrikan kanssa. Välineen temaattisia ohjelmia toteutettiin ympäri maailman.

Kehitysyhteistyön tehostamista koskeva maailmanlaajuinen kumppanuus

Global Partnership for Effective Development Co-operation, GPEDC

GPEDC on monitoimijafoorumi, jonka tavoitteena on vahvistaa avun tuloksellisuutta pitkäkestoisten tulosten saavuttamiseksi ja kestävänsä kehityksen edistämiseksi. GPEDC perustettiin Busanin avun tuloksellisuutta käsittelevän korkean tason foorumin yhteydessä vuonna 2011.

Kehitysyhteistyöryhmä (kansainväliset kumppanuudet – CODEV-PI) (Euroopan unionin neuvosto)

Working Group on Development Cooperation and International Partnerships, CODEV-PI

Euroopan unionin neuvoston valmisteleva työryhmä, jossa jäsenvaltioiden edustajat käsittelevät kehityspolitiikan yleisiä näkökohtia ja valmistelevat lainsäädäntöä neuvostolle. Komission edustajat esittelevät lainsäädäntöaloitteita työryhmälle ja neuvottelevat jäsenvaltioiden edustajien kanssa. Työryhmä kuuluu pysyvien edustajien komitean (COREPER) kokoonpanon II alle.

Keskitulotason maa

Middle-income Country, MIC

Keskitulotason maat on Maailmanpankin käyttämä luokka, joka määräytyy bruttokansantulon perusteella. Luokka on hyvin heterogeeninen ja siihen kuuluu sekä vähiten kehittyneitä maita, että pitkälle kehittyneitä maita. Luokka onkin jaettu alemman ja ylemmän keskitulotason maihin. Valtaosa maailman äärimmäisessä köyhyydessä elävistä asuu keskitulotason maissa.

Kestävän kehityksen tavoitteet

Sustainable Development Goals, SDGs

YK:n jäsenmaat sopivat syyskuussa 2015 New Yorkissa järjestetyssä huippukokouksessa kestävän kehityksen tavoitteista, jotka ohjaavat kestävän kehityksen ponnisteluja vuoteen 2030 asti. Tavoitteet astuivat voimaan vuoden 2016 alussa. Ne sitovat niin köyhiä kuin rikkaitakin maita, eli ne ovat universaaleja. Tavoitteita on yhteensä 17 ja alatavoitteita 169.

Kestävää kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus

Policy Coherence for Sustainable Development, PCSD

Kestävää kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus on yksi Agenda 2030:n alatavoitteista. Se tarkoittaa sektorien rajat ylittävää yhteistyötä kestävän kehityksen edistämiseksi ja sitä, että politiikoissa pitäisi huomioida niiden vaikutukset kestävään kehitykseen myös muilla sektoreilla, muilla alueilla ja pidemmällä aikavälillä.

Käytännön opas sopimusmenettelyihin EU:n ulkoisissa toimissa

Practical Guide to contract procedures for EU External Actions, PRAG

Käytännön opas Euroopan komission ulkosuhteiden sopimusmenettelyihin. Oppaan liitteistä löytyvät muun muassa hakulomakkeet, sopimuksen liitteet ja raportointipohjat.

Leave No One Behind -periaate

Leave No One Behind, LNOB

Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 sisältää periaatteen, ettei kehtään jätetä kehityksestä jälkeen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kiinnitetään erityistä huomiota heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

Liittymistä valmisteleva tukiväline

Instrument for Pre-Accession, IPA

Liittymistä valmisteleva tukiväline on rahoitusväline maille, joista on laajenemispolitiikan mukaisesti tulossa seuraavaksi EU:n jäsenvaltioita, sekä mahdollisille tuleville jäsenehdokasmaille.

Lissabonin sopimus

Treaty of Lisbon

Lissabonin sopimus on Euroopan unionin perussopimus, joka allekirjoitettiin Lissabonissa 13. joulukuuta 2007. Sopimuksella muutettiin unionin toimielinten rooleja, tehtäviä ja kokoonpanoja vastaamaan laajentuneen unionin tarpeita. Lissabonin sopimus pitää sisällään sekä sopimuksen Euroopan unionista (SEU) että sopimuksen Euroopan unionin toiminnasta (SEUT).

Lomé'n yleissopimukset

Lomé Convention

Lomé'n sopimus oli yhteistyösopimus Euroopan unionin ja 70 Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maan välillä. Se allekirjoitettiin Togossa, Lomé'n kaupungissa helmikuussa 1975. Lomé'n sopimus neuvoteltiin uudelleen kolmesti ja sopimuksista viimeinen, Lomé IV, oli voimassa vuoteen 1999 saakka, minkä jälkeen Lomé'n sopimukset korvattiin Cotonoun sopimuksella.

Loogisen viitekehityksen lähestymistapa

Logical Framwork Approach, LFA

LFA on apuväline hankkeiden suunnitteluun ja hallintoon. Se koostuu analyysi- ja suunnitteluvaiheesta. Osana LFA:ta täytetään loogisen viitekehityksen matriisi, johon kirjataan hankkeen päämäärä, tarkoitus, tulokset ja toimenpiteet. LFA:n käyttöä vaaditaan EU-rahoitteisissa hankkeissa.

Loogisen viitekehityksen matriisi

Logical Framework Matrix, LFM

Osana loogisen viitekehityksen lähestymistapaa laaditaan loogisen viitekehityksen matriisi, jossa määritellään hankkeen tavoitteet, tarkoitus, tulokset ja aktiviteetit, indikaattorit ja tiedonlähteet sekä riskit ja oletukset.

Luonnonvarojen kokonaiskäyttö

Total Material Requirement, TMR

Luonnonvarojen kokonaiskäyttö on talouden ainekäytön mittari, joka kertoo tonneina luonnosta käyttöön otetun ainemäärän. Se antaa bruttokansantuotteeseen ja väestömäärään verrattuna yleiskuvan koko kansantalouden materiaali riippuvuuden kehityksestä.

Maailman kauppajärjestö

World Trade Organization, WTO

Maailman kauppajärjestö eli WTO on vuonna 1995 perustettu kauppoliittisen yhteistyön kansainvälinen järjestö, jonka tärkein tavoite on kaupan vapauttaminen. Järjestössä laaditaan kauppaa koskevia perussääntöjä, jotka sitovat kaikkia osanottajavaltioita. Maailman kauppajärjestöön kuuluu 164 jäsenvaltiota, jotka yhdessä muodostavat yli 95 prosenttia koko maailman kaupasta.

Maailmanlaajuinen muuttoliike- ja kehitysfoorumi

Global Forum on Migration and Development, GFMD

Kansainvälinen valtioiden välinen foorumi, jossa käsitellään laaja-alaisesti muuttoliikettä ja kehitystä koskevia moniulotteisia kysymyksiä. GFMD ei tee valtioita sitovia päätöksiä vaan on alusta avoimelle keskustelulle.

Maailman ruokaturvakomitea

Committee on World Food Security, CFS

Maailman ruokaturvakomitea on YK-järjestelmän alainen toimija, jossa hallitukset, kansalaisjärjestöt ja yksityissektori kokoontuvat vuosittain. Komitean työn tavoitteena on edistää ruokaturvakysymyksiin liittyvää keskustelua, jakaa hyviä toimintatapoja sekä tuottaa tietoa ja politiikkasuosituksia, joita maat voivat vapaaehtois-pohjalta hyödyntää omassa kansallisessa toiminnassaan.

Maailmanpankki

World Bank, WB

Maailmanpankki lainaa valtioille markkinakorkoista tai kehitys yhteistyövaroin tuetua rahaa yksittäisiin hankkeisiin. Maailmanpankin nykyiset tehtävät keskittyvät köyhyyden vähentämiseen ja kestäväen kehityksen maailmanlaajuiseen edistämiseen.

Maakohtaiset tukijärjestelmät

Country-Based Support Schemes, CBSS

Maakohtaiset tukijärjestelmät tarkoittavat EU:n maakohtaisia rahoitushakuja. Esimerkiksi EIDHR ja CSO-LA -instrumenteista avattiin sekä globaaleja, että tiettyyn maahan kohdistuvia maakohtaisia hakuja. Maakohtaiset haut on suunnattu paikallistason kansalaisjärjestöille ja niitä hallinnoivat EU:n delegaatiot.

Maantieteellinen pilari

The Geographic Pillar

NDICI - Globaali Eurooppa -välineen maantieteellinen pilari jakaa alueellista määrärahaa maille ja alueille EU:n strategisten painopisteiden mukaan. Määrärahalla pyritään vaikuttamaan samanaikaisesti useisiin päämääriin ja se mukautetaan kun-kin maan ja alueen tarpeisiin ja painopisteisiin. Rahoitus määritellään monivuotisissa maa- tai alueohjelmissa.

Maaohjelma

National Indicative Programme, NIP

Maaohjelma on nimitys, jota käytetään EU:n kehitysyhteistyössä maantieteellisten ohjelmien yhteydessä kansallisista monivuotisista suunnitelmista. Käytännössä maaohjelmassa määritellään tiettyyn maahan kohdistuvan rahoituksen painopisteet, tavoitteet, odotetut tulokset, tulosindikaattorit sekä eri tavoitteisiin osoitetut suuntaavat määrärahat.

Merentakaiset maat ja alueet, MMA

Overseas countries and territories, OCT

EU:n merentakaisiin maihin ja alueisiin kuuluu 13 saarta. Kyse on itsenäisistä valtioista, jotka kuitenkin kuuluvat perustuslakien nojalla kolmelle EU-maalle: Tanskalle, Ranskalle ja Alankomaille. EU:n ja merentakaisen maiden ja alueiden yhteistyötä rahoitetaan Euroopan kehitysrahaston kautta.

Monivuotinen rahoituskehys

Multiannual Financial Framework, MFF

Monivuotinen rahoituskehys eli EU:n budjettien raamit vahvistetaan aina vähintään viiden vuoden, yleensä seitsemän vuoden jaksolle. Rahoituskehyksessä määrätään käytettävät budjettikohdat ja niiden enimmäisbudjetit.

Monivuotisen rahoituskehyyksen väliarviointi

Multiannual Financial Framework Mid-term Review, MFF MTR

Monivuotinen rahoituskehys arvioidaan noin puolessavälissä rahoituskautta ja sitä voidaan myös tarkistaa. Välitarkistus edellyttää neuvoston yksimielisyyttä ja parlamentin enemmistön antamaa hyväksyntää.

Monterreyn konsensus

Monterrey Consensus

Monterreyn konsensus allekirjoitettiin YK:n alaisessa konferenssissa vuonna 2002 ja se käsittelee kehitysyhteistyön rahoitusta. Konsensus painottaa kehitysrahoituksessa kotimaisten ja kansainvälisten resurssien lisäämistä, kansainvälistä kauppaa, taloudellista yhteistyötä, ulkomaista lainaa ja järjestelmän muutoksia kehityksen edistämiseksi.

Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline, NDICI – Globaali Eurooppa

The Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument, NDICI/Global Europe

Euroopan komission politiikkalähtöinen ulkoisen toiminnan väline vuosille 2021-2027, joka kattaa yhteistyön kaikkien kolmansien maiden kanssa. Välineeseen on sisällytetty aiemmat EU:n kehitysyhteistyörahoituksen välineet sekä naapuruusväline. NDICI – Globaali Eurooppa virtaviivaistaa ja yksinkertaistaa kansainvälisen yhteistyön, kehitysyhteistyön, kriisitoiminnan ja rauhanrakentamistoimien rahoitusta kumppanimaisissa ja sillä edistetään vaurautta, rauhaa, vakautta, köyhyyden poistamista ja kestäväää kehitystä.

Naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto (komissio)

European Commission Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations, NEAR

Euroopan komission naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto vastaa EU:n laajentumiseen sekä sen itäisiin ja eteläisiin naapureihin liittyvistä toimintapolitiikoista. Se hoitaa myös suhteita Euroopan talousalueen ja Euroopan vapaakaupalliiton jäsenmaihin komission toimintapolitiikkojen osalta.

Nopean toiminnan pilari

The Rapid-response Pillar

NDICI – Globaali Eurooppa –välineen nopean toiminnan pilari mahdollistaa EU:n nopean ja tuloksekkaan konfliktien ehkäisyn ja kriisitilanteisiin ja epävakautteen reagoimisen. Rahoituksella pyritään nivomaan humanitaariset ja kehitystoimet tehokkaammin toisiinsa sekä vastaamaan EU:n ulkopoliittisiin tarpeisiin ja painopisteisiin.

PADOR-järjestelmä

INTPA's Potential Applicant Data On-line Registration Service, PADOR

PADOR on verkkojärjestelmä, johon kehitysyhteistyöhön EU:lta rahoitusta hakevat tahot rekisteröityvät ja päivittävät tietonsa rahoitushakuja varten.

Pariisin ilmastopimus

Paris Climate Agreement

Pariisin ilmastopimus hyväksyttiin vuonna 2015 Pariisin ilmastokokouksessa eli COP21:ssa ja sen tavoitteena on ilmastonmuutoksen pysäyttäminen. Sopimuksen hyväksyi 195 Yhdistyneisiin kansakuntiin kuuluvaa maata ja se astui voimaan huhtikuussa 2016. Sopimuksessa lämpötilan nousu rajataan 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna.

Post-Cotonou-sopimus

Post-Cotonou Agreement

Post-Cotonou-sopimus tulee määrittelemään EU:n yhteistyön OACPS-maiden kanssa esimerkiksi kehitysyhteistyön, kaupan, ihmisoikeuksien, ilmasto- ja ympäristönsuojelun ja muuttoliikkeen osalta seuraaviksi kahdeksikymmeneksi vuodeksi. Aiemmistä sopimuksista poiketen uusi sopimus koostuu kaikkia AKT-maita koskevasta perustasta sekä kolmesta alueellisesta pilarista. Sopimus tullaan nimeämään sopimuksen allekirjoituskaupungin mukaan.

PROSPECT-järjestelmä

PROSPECT

PROSPECT on INTPA:n käyttämä sähköinen järjestelmä, jonka kautta suurin osa EU-rahoitushakemuksista nykyään lähetetään.

Puitekumppanuussopimus

Framework Partnership Agreement, FPA

Puitekumppanuussopimuksilla rahoitetaan pitkäaikaista yhteistyötä komission ja kumppanin välillä. Mitkä tahansa EU:n kehitysyhteistyön rahoitusvälineet voivat käyttää puitekumppanuussopimuksia rahoittaessaan kansalaisjärjestöjä. Humanitaarisen avun pääosasto ECHO:n yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa on perustunut puitekumppanuussopimuksille.

Pysyvien edustajien komitea

Committee of Permanent Representatives, Coreper

Pysyvien edustajien komitea on Euroopan unionin elin, joka avustaa Euroopan unionin neuvoston työtä erityisesti valmistelemalla neuvoston kokouksissa tehtäviä päätöksiä. Coreper kokoontuu viikoittain ja koostuu unionin jäsenvaltioiden edustajista. Coreper kokoontuu kahdessa kokoonpanossa (I ja II). Ulkoasiat kuuluvat Coreper II:n toimialaan.

Rahoitushaku

Call for proposals, CfP

Euroopan unionista haettavaa rahoitusta kehitysyhteistyöprojekteihin haetaan avointen rahoitushakujen kautta. Rahoitushaut julkaistaan Kansainvälisten kumppanuuksien pääosaston (INTPA) verkkosivuilla. Rahoitushakujen Guidelines-dokumentissa on määritelty haun painopisteet ja hakijan kelpoisuus.

Rooman sopimus

Treaty of Rome

Rooman sopimus loi Euroopan talousyhteisön vuonna 1957, jolloin sen allekirjoittivat Saksan liittotasavalta, Belgia, Ranska, Italia, Luxemburg ja Alankomaat. Rooman sopimuksessa määrättiin myös Euroopan kehitysrahaston perustamisesta.

SDG Watch Europe

SDG Watch Europe

SDG Watch Europe on EU:n tasolla toimiva kansalaisjärjestöjen verkosto, johon kuuluu kehitys-, ympäristö- ja ihmisoikeusjärjestöjä sekä muiden yhteiskunnan sektorien edustajia. Verkoston tavoitteena on edistää Agenda 2030:n toimeenpanoa.

Selviytymiskyky

Resilience

Yhteiskuntien selviytymiskyvyn edistäminen on yksi EU:n globaalistrategian prioriteeteista. Strateginen lähestymistapa selviytymiskykyyn EU:n ulkoisessa toiminnassa keskittyy erityisesti ennakkointiin, ehkäisyyn ja toimintavalmiuteen.

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, SEUT

Treaty on the Functioning of the European Union, TFEU

Sopimuksessa Euroopan unionin toiminnasta määritellään muun muassa EU:n kehitysyhteistyön tavoitteet (art. 208) ja asetetaan laillinen velvoite kehityspoliittiseen johdonmukaisuuteen.

Sopimus Euroopan unionista, SEU

Treaty on European Union, TEU

Sopimus Euroopan unionista eli Maastrichtin sopimus allekirjoitettiin vuonna 1992 Euroopan yhteisön jäsenten kesken. Sopimus johti Euroopan unionin syntyyn ja euron luomiseen.

Suhteellisuusperiaate

Proportionality principle

Euroopan unionin toimivallan käyttöä sääntelee toissijaisuusperiaatteen lisäksi suhteellisuusperiaate. Sen tarkoituksena on luoda EU:n toimielimien toiminnalle täsmälliset puitteet. Säännön mukaan EU ei toiminnassaan saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perustamissopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan sisällön ja toimintatapojen on toisin sanoen oltava suhteessa tavoiteltavaan päämäärään.

Suora ulkomainen sijoitus

Foreign Direct Investment, FDI

Ulkomaisilla suorilla sijoituksilla tarkoitetaan valtioiden rajat ylittäviä investointeja, joissa ulkomaalainen omistus on vähintään 10 prosenttia ostettavasta yrityksestä. Ulkomaisten suorien sijoitusten nähdään vauhdittavan maan kehitystä, sillä ne tuovat maahan lisää käytettävää pääomaa.

Suuntaa-antava monivuotinen ohjelma

Multiannual Indicative Programme, MIP

EU laatii suuntaa-antavan monivuotisen ohjelman jokaiselle kehitys yhteistyön rahoitusvälineelle. Ohjelmassa määritellään rahoituksen painopisteet, tavoitteet, odotetut tulokset, tulosindikaattorit sekä eri tavoitteisiin osoitetut suuntaa-antavat määrärahat. Monivuotisista ohjelmista käytetään maantieteellisten ohjelmien yhteydessä nimityksiä maaohjelma ja alueohjelma.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö

Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD on kehittyneiden markkinatalousmaiden yhteistyöjärjestö, joka perustettiin vuonna 1961 harmonisoimaan ja kehittämään jäsenmaidensa talouskasvua ja vapaakauppaa sekä lisäämään yhteiskunnallista hyvinvointia. Suomi on ollut OECD:n jäsen vuodesta 1969. Nykyisin järjestöön kuuluu 38 jäsenvaltiota.

Talous- ja sosiaalineuvosto (YK)

Economic and Social Council, ECOSOC

Talous- ja sosiaalineuvosto on YK:n toimielin, jonka tehtävänä on edistää kansainvälistä taloudellista ja sosiaalista yhteistyötä sekä kehitystä. 54 jäsenen neuvosto valitaan kolmivuotiskaudeksi ja puheenjohtajamaa vaihtuu vuosittain. Yksi ECOSOCin päätoiminnoista on järjestää joka toinen vuosi kehitys yhteistyöfoorumi.

Talouspolitiikan EU-ohjausjakso

European Semester

Vuosittainen kehys EU-maiden talouspolitiikan koordinoinnille. EU-maat voivat sen puitteissa keskustella talous- ja budjettisuunnitelmistaan ja seurata niiden täytäntöönpanoa. Sisältää esimerkiksi komission vuotuisen kasvuselvityksen, jossa vahvistetaan EU:n yleiset taloudelliset painopisteet ja tarjotaan EU-maille toimintapolitiittisia ohjeita seuraavaksi vuodeksi sekä Euroaluetta koskevan suosituksen, jossa huomioidaan koko euroaluetta koskevat kysymykset.

Tavallinen lainsäätämisyjärjestys, yhteispäätös menettely

Ordinary Legislative Procedure

Tavallista lainsäätämisyjärjestystä sovelletaan Lissabonin sopimuksen myötä lähes kaikkeen EU-lainsäädäntöön. Ideana on, että Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto ovat menettelyssä tasavertaisia lainsäädäntövallan käyttäjiä ja voivat esittää muutoksia Euroopan komission tekemään lakiehdotukseen.

Temaattinen pilari

The Thematic Pillar

NDICI – Globaali Eurooppa -välinen temaattisesta pilarista rahoitetaan neljää eri osa-alueetta: ihmisoikeuksia ja demokratiaa, kansalaisyhteiskuntaa, vakautta ja rauhaa sekä erilaisten maailmanlaajuisten haasteiden ratkaisua. Temaattisen pilarin rahoituksella tuetaan globaalin tason toimintaa, ja se täydentää maantieteellistä pilaria.

Toimeenpanon keinot

Means of Implementation, MoI

Etenkin Agenda 2030:n ja Addis Abeban toimintaohjelman yhteydessä käytetty termi, jolla viitataan tarvittaviin keinoihin kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimeenpanon keinot voidaan jakaa taloudellisiin (esim. ODA, julkiset investoinnit ja suorat yksityiset investoinnit) ja ei-taloudellisiin (esim. kapasiteetin vahvistaminen, politiikkajohdonmukaisuus ja teknologiasiirot).

Toimintasuunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi

Gender Action Plan, GAP

Ensimmäinen toimintasuunnitelma sukupuolten tasa-arvosta ja naisten vaikutusvallan vahvistamisesta kehitysyhteistyössä laadittiin vuosiksi 2010–2015. Nykyinen, vuosina 2021 – 2025 voimassa oleva GAP III eli ”Sukupuolten tasa-arvoa ja naisten voimaannuttamista EU:n ulkoisissa toimissa koskeva kunnianhimoinen toiminta-ohjelma” painottaa naisten ja tyttöjen oikeuksien asettamista etusijalle maailmanlaajuisissa elvytystoimissa, heidän osallistumismahdollisuuksiensa ja johtajuuden edistämistä ja näin ollen vaikutusvaltansa kasvattamista sekä tasa-arvon saralla jo saavutettujen tulosten turvaamista.

Toissijaisuusperiaate

Subsidiarity principle

Toissijaisuusperiaate määrittellään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa. Periaatteen tarkoituksena on varmistaa, että päätökset tehdään mahdollisimman lähellä kansalaisia. Toissijaisuus merkitsee, että EU toteuttaa sen yksinomaiseen toimivaltaan kuulumattomilla aloilla toimia vain siinä tapauksessa, että se on tehokkaampaa kuin kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toiminta.

Täydentävyys, koordinaatio ja johdonmukaisuus

Complementarity, Coordination and Coherence, 3Cs

Euroopan unionin kehityspolitiikkaa ohjaa Maast-richtin sopimuksen määrittelemät periaatteet täydentävyys (EU ja jäsenvaltiot toteuttavat molemmat kehitysyhteistyötä), koordinaatio (politiikan ja ohjelmien tulisi olla koordinoituja) ja johdonmukaisuus (kehityspolitiikan tavoitteet otetaan huomioon kaikissa kehitysmaihin vaikuttavissa politiikoissa).

Ulkoasiainneuvosto, UAN

Foreign Affairs Council, FAC

Ulkoasiainneuvosto on Euroopan unionin neuvoston kokoonpano, joka vastaa EU:n ulkoisesta toiminnasta, mukaan lukien ulkopoliittika, puolustus ja turvallisuus, kauppa, kehitysyhteistyö sekä humanitaarinen apu. Ulkoasiainneuvostolla on useita eri kokoonpanoja: esimerkiksi ulkopoliitikasta päättävät ulkoministerit ja kehitysyhteistyöstä kehitysministerit. Ulkoasiainneuvoston puheenjohtajana toimii unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja.

Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja / Euroopan komission varapuheenjohtaja

High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy / Vice-President of the Commission, HR / VP

Korkea edustaja johtaa Euroopan ulkosuhdehallintoa ja toimii yhtenä komission varapuheenjohtajista. Hän edustaa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa eri puolilla maailmaa, koordinoi komission työtä ulkosuhteissa ja toimii puheenjohtajana ulko-, puolustus- ja kehitysministerien kokouksissa.

Vakautta ja rauhaa edistävä väline

Instrument contributing to Stability and Peace, IcSP

IcSP sulautettiin NDICI - Globaali Eurooppa välineeseen vuonna 2021. Vakautta ja rauhaa edistävällä välineellä puututtiin konflikteihin, rauhaan ja turvallisuuteen liittyviin kysymyksiin. Väline oli globaali, eikä se ollut sidoksissa virallisen kehitysyhteistyörahoituksen kelpoisuusvaatimuksiin.

Vuosituhattavoitteet

Millenium Development Goals, MDGs

YK:n vuosituhattuippukokouksessa vuonna 2000 sovittiin kahdeksasta vuosituhattavoitteesta. Tavoitteiden takarajana oli vuosi 2015. Vuosituhattavoitteista osa saavutettiin, kuten äärimmäisen köyhyyden ja nälän puolittaminen.

Vuotuinen toimintaohjelma

Annual Action Programme, AAP

Jokaiselle EU:n rahoitusinstrumentille laadittava dokumentti, joka määrittää esimerkiksi, kuinka paljon instrumentista ohjataan kansalaisjärjestöjen hankerahoitukseen. Vuotuinen toimintaohjelma tarjoaa tietoa tulevista rahoitusmahdollisuuksista ja hakujen arvioiduista julkaisuajankohdista.

Vuotuinen työohjelma

Annual Work Programme, AWP

EU:n rahoitusinstrumenteille laadittava vuotuinen työohjelma kertoo vuotuista toimintaohjelmaa tarkemmin avustuksista, joita on tarkoitus myöntää kyseisenä vuonna. AAP:t ja AWP:t tarjoavat tietoa tulevista rahoitusmahdollisuuksista ja hakujen arvioituista julkaisusujankohdista.

Vähiten kehittyneet maat

Least Developed Countries, LDC

Vähiten kehittyneet maat on Yhdistyneiden kansakuntien käyttämä nimitys valtioista, jotka ovat taloudellisesti ja sosioekonomisesti heikoimmin kehittyneitä kaikista maailman valtioista.

Yaoundén sopimukset

Yaoundé Convention

Yaoundén sopimukset olivat yhteistyösopimuksia Euroopan talousyhteisön ja Euroopan entisten siirtomaiden välillä. Ensimmäinen Yaoundén sopimus oli voimassa 1964–1969 ja toinen 1971–1975. Yaoundén sopimuksia seurasi Lomé'n sopimus.

Yhteinen maatalouspolitiikka

Common Agriculture Policy, CAP

Yhteinen maatalouspolitiikka on yksi merkittävimmistä EU:n budjetin menoeristä. EU:n maatalouspolitiikkaa on uudistettu voimakkaasti 2000-luvulla, jotta se olisi yhteensopiva WTO:n sopimusten kanssa. Uudistuksissa on muun muassa vähennetty merkittävästi kehitysmaille haitallisia vientitukia.

YK:n Global Compact -aloite

UN Global Compact

Global Compact on YK:n alainen, maailman suurin yritysten yhteiskuntavastuualoite, johon liittyessään yritys sitoutuu noudattamaan Global Compactin kymmentä vastuullisen yritystoiminnan periaatetta. Mukana on maailmanlaajuisesti yli 13 000 yritystä. Aloite perustuu vapaaehtoiselle sitoutumiselle ja vuosittaiselle raportoinnille.

YK:n ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen osapuolikokous

United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties, UNFCCC COP

YK:n alaisen ilmastosopimuksen osapuolikokouksia eli ilmastokokouksia on järjestetty vuosittain vuodesta 1995 alkaen. Kokouksissa sovitaan ilmastomuutoksen vastaisista toimista ja arvioidaan niiden edistymistä. Ilmastomuutoksen hillinnässä saavutettiin merkittävä voitto vuonna 2015 Pariisissa järjestetyssä 21. osapuolikokouksessa eli COP21:ssä, kun Pariisin ilmastosopimus allekirjoitettiin.

YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittinen foorumi **High-level Political Forum on Sustainable Development, HLPF**

HLPF seuraa kansainvälisen kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n toimeenpanoa ja kokoaa maailman valtioiden edustajat vuosittain seuraamaan ja arvioimaan toimia kestävän kehityksen edistämiseksi.

YK:n naisten asemaa käsittelevä toimikunta **Commission on the Status of Women, CSW**

YK:n naisten asemaa käsittelevä toimikunta on tärkein globaali taho, jossa käsitellään sukupuolten tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä. Vuonna 1946 perustettu CSW toimittaa suosituksia ja raportteja ECOSOCille.

YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet **UN Guiding Principles, UNGP**

YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet hyväksyttiin vuonna 2011. Tavoitteena on varmistaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutuminen yritysten kaikessa toiminnassa. Periaatteet rakentuvat niin kutsutuille Ruggien kolmelle pilarille: suojelulle, kunnioitukselle ja korjaamiselle.

Yksinomainen toimivalta **Exclusive competence**

EU:lla on yksinomainen toimivalta tietyillä aloilla, kuten esimerkiksi tulliliiton ja kauppapolitiikan kohdalla. Näillä aloilla ainoastaan EU voi antaa säädöksiä.

Yleisten asioiden neuvosto **General Affairs Council**

Yleisten asioiden neuvosto koostuu pääasiassa kaikkien EU-maiden Eurooppa-ministereistä. Se vastaa neuvoston eri kokoonpanojen työskentelyn johdonmukaisuudesta, valmistelee Eurooppa-neuvoston kokoukset ja käsittelee poikkihallinnollisia asioita kuten kestävää kehitystä ja EU:n monivuotisia rahoituskehityksiä.

Hakemisto

A

Action for Sustainable Development	3
Addis Abeban toimintaohjelma	3
Afrikan ja EU:n strateginen kumppanuus	3
Afrikan unioni, AU	3
Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren alueen maat, OACPS-maat tai AKT-maat	3
Agenda 2030 -toimintaohjelma	4
Aid for Trade -strategia	4
Aidon kehityksen mittari	4
AidWatch-raportti	4
Anna Lindh -säätiö	4
Avun tuloksellisuus	4

B

Bridge 47 -verkosto	5
Bruttokansantuote, BKT	5
Budjettituki	5

C

CIVICUS	5
CONCORD	5
Cotonoun sopimus	5

D

Demokratian ja ihmisoikeuksien maailmanlaajuisista edistämistä koskeva rahoitusväline	6
------------------------------------------------------------------------------------------------	---

E

Erityisrahastot	6
Eurodad	6
Euroopan investointipankki, EIP	6
Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki	6
Euroopan kehityspäivät	7
Euroopan kehitysrahasto, EKR	7
Euroopan kestävän kehityksen rahasto, EKKR	7

Euroopan kestävän kehityksen rahasto+, EKKR+	7
Euroopan kestävän kehityksen verkosto	7
Euroopan kestävän kehityksen viikko	8
Euroopan komissio	8
Euroopan komission pääsihteeristö	8
Euroopan naapuruuspolitiikka, ENP	8
Euroopan naapuruusväline	8
Euroopan neuvosto, EN	9
Euroopan parlamentin kehitysvaliokunta	9
Euroopan parlamentin ulkoasiainvaliokunta	9
Euroopan parlamentin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta ympäristövaliokunta	9
Euroopan parlamentti, EP	9
Euroopan talous- ja sosiaali komitea, ETSK	9
Euroopan ulkoinen investointiohjelma	10
Euroopan ulkosuhdehallinto, EUH	10
Euroopan unioni, EU	10
Euroopan unionin Afrikka-hätärahasto	10
Euroopan Unionin Afrikka-strategia	10
Euroopan unionin delegaatiot	11
Euroopan unionin kehityspoliittinen konsensus	11
Euroopan unionin neuvosto, ministerineuvosto	11
Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajuus	11
Euroopan yhteisö, EY	11
Eurooppa-neuvosto, EU:n huippukokous	12
EU-Russia Civil Society Forum	12

G

Gini-kerroin	12
Globaali kansalaisyhteiskunta	12
Globaalikasvatus ja kehitysviestintä	12
Globaalistrategia	13
Global Partnership for Education -rahasto	13

H

Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli	13
Horisontaaliset tavoitteet	13
Humanitaarisen avun ja elintarvikeavun työryhmä (Euroopan unioni)	13
Humanitaarisen avun ja pelastusavun pääosasto (komissio)	14
Huolellisuusvelvoite ihmisoikeuksien noudattamiseksi	14

I

Ihmisoikeuksiin liittyvä vaikutusarviointi	14
Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa	14
Inhimillisen kehityksen indeksi	14
International Aid Transparency Initiative -aloite	14
International Forum of National NGO Platforms	15

J

Jaettu toimivalta	15
Julkinen kehitysyhteistyö	15

K

Kansainvälisten kumppanuuksien pääosasto	15
Kansainvälisyyskasvatusta koskeva eurooppalainen konsensus	15
Kehitysyhteistyökomitea (OECD)	16
Kehitysmyönteisyyden mittari	16
Kehityspoliittinen johdonmukaisuus	16
Kehitysyhteistyöfoorumi	16
Kehitysyhteistyön rahoitusväline	16
Kehitysyhteistyön tehostamista koskeva maailmanlaajuinen kumppanuus	16
Kehitysyhteistyöryhmä (Euroopan unionin neuvosto)	17
Keskitulotason maa	17
Kestävän kehityksen tavoitteet	17
Kestävää kehitystä tukeva politiikkajohdonmukaisuus	17
Käytännön opas sopimusmenettelyihin EU:n ulkoisissa toimissa	17

L

Leave No One Behind -periaate	18
Liittymistä valmisteleva tukiväline	18
Lissabonin sopimus	18
Lomén yleissopimukset	18
Loogisen viitekehyksen lähestymistapa	18
Loogisen viitekehyksen matriisi	18
Luonnonvarojen kokonaiskäyttö	19

M

Maailman kauppajärjestö	19
Maailmanlaajuinen muuttoliike- ja kehitysfoorumi	19
Maailman ruokaturvakomitea	19
Maailmanpankki	19
Maakohtaiset tukijärjestelmät	19
Maantieteellinen pilari	20
Maaohjelma	20
Merentakaiset maat ja alueet, MMA	20
Monivuotinen rahoituskehys	20
Monivuotisen rahoituskehysten väliarviointi	20
Monterreyn konsensus	20

N

Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline, NDICI - Globaali Eurooppa	21
Naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto (komissio)	21
Nopean toiminnan pilari	21

P

PADOR-järjestelmä	21
Pariisin ilmastopöytäkirja	21
Post-Cotonou-sopimus	22
PROSPECT-järjestelmä	22
Puitekumppanuussopimus	22
Pysyvien edustajien komitea	22

R

Rahoitushaku	22
Rooman sopimus	22

S

SDG Watch Europe	23
Selviytymiskyky	23
Sopimus Euroopan unionin toiminnasta, SEUT	23
Sopimus Euroopan unionista, SEU	23
Suhteellisuusperiaate	23

Suora ulkomainen sijoitus	23
Suuntaa-antava monivuotinen ohjelma	24

T

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö	24
Talous- ja sosiaalineuvosto (YK)	24
Talouspolitiikan EU-ohjausjakso	24
Tavallinen lainsäätämisyjärjestys, yhteispäätösmenettely	24
Temaattinen pilari	25
Toimeenpanon keinot	25
Toimintasuunnitelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi	25
Toissijaisuusperiaate	25
Täydentävyys, koordinaatio ja johdonmukaisuus	25

U

Ulkoasianneuvosto, UAN	26
Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja / Euroopan komission varapuheenjohtaja	26

V

Vakautta ja rauhaa edistävä väline	26
Vuosituhattavoitteet	26
Vuotuinen toimintaohjelma	26
Vuotuinen työohjelma	27
Vähiten kehittyneet maat	27

Y

Yaoundén sopimukset	27
Yhteinen maatalouspolitiikka	27
YK:n Global Compact -aloite	27
YK:n ilmastonmuutosta koskevan puitesopimuksen osapuulikokous	27
YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittinen foorumi	28
YK:n naisten asemaa käsittelevä toimikunta	28
YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet	28
Yksinomainen toimivalta	28
Yleisten asioiden neuvosto	28

Index

A

Action for Sustainable Development, A4SD	3
Addis Ababa Action Agenda, AAAA	3
African Union, AU	3
Agenda 2030	4
Aid Effectiveness	4
Aid for Trade Strategy	4
AidWatch Report	4
Anna Lindh Foundation, ALF	4
Annual Action Programme, AAP	26
Annual Work Programme, AWP	27

B

Bridge 47 Network	5
Budget Support	5

C

Call for proposals, Cfp	22
CIVICUS, World Alliance for Citizen Participation	5
Commission on the Status of Women, CSW	28
Commitment to Development Index, CDI	16
Committee of Permanent Representatives, Coreper	22
Committee on World Food Security, CFS	19
Common Agriculture Policy, CAP	27
Complementarity, Coordination and Coherence, 3Cs	25
Cotonou Partnership Agreement, CPA	5
Council of Europe	9
Council of the European Union	11
Country-Based Support Schemes, CBSS	19

D

Development Assistance Committee, OECD DAC	16
Development Cooperation Forum, DCF	16
Development Cooperation Instrument, DCI	16
Development Education and Awareness Raising, DEAR	12
Directorate-General International Partnerships, INTPA	15

E

Economic and Social Council, ECOSOC	24
EU Delegations	11
EU Trust Funds, TF	6
EU-Africa strategy	10
European Bank for Reconstruction and Development, EBRD	6
European Commission	8
European Commission Directorate-General for Humanitarian Assistance, DG ECHO	14
European Commission Directorate-General for Neighbourhood and Enlargement Negotiations, NEAR	21
European Community, EC	11
European Consensus on Development	11
European Council	12
European Development Days, EDD	7
European Development Fund, EDF	7
European Economic and Social Committee, EESC	9
European External Action Service, EEAS	10
European External Investment Plan, EIP	10
European Fund for Sustainable Development Plus, EFSD+	7
European Fund for Sustainable Development, EFSD	7
European Instrument for Democracy and Human Rights, EIDHR	5
European Investment Bank, EIB	6
European Neighbourhood Instrument, ENI	8
European Neighbourhood Policy, ENP	8
European Network on Debt and Development, Eurodad	6
European NGO Confederation for Relief and Development, CONCORD	5
European Parliament Committee on Development, DEVE	9
European Parliament Committee on Environment, Public Health and Food Safety, ENVI	9
European Parliament Committee on Foreign Affairs, AFET	9
European Parliament, EP	9
European Semester	24
European Sustainable Development Network, ESDN	7
European Sustainable Development Week, ESDW	8
European Union, EU	10
EU-Russia Civil Society Forum, CSF	12
Exclusive competence	28

F

Foreign Affairs Council, FAC	26
Foreign Direct Investment, FDI	23
Framework Partnership Agreement, FPA	22

G

Gender Action Plan, GAP	25
General Affairs Council	28
Genuine Progress Indicator, GPI	4
Gini Coefficient	12
Global Citizenship Education, GCE	12
Global Forum on Migration and Development, GFMD	19
Global Partnership for Education, GPE	13
Global Partnership for Effective Development Co-operation, GPEDC	16
Global Strategy, GS	13
Gross Domestic Product, GDP	5

H

High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy / Vice-President of the Commission, HR/ VP	26
High-level Political Forum on Sustainable Development, HLPF	28
Horizontal spending targets	13
Human Development Index, HDI	14
Human Rights Due Diligence, HRDD	14
Human Rights Impact Assessment, HRIA	14
Human Rights-Based Approach, HRBA	14

I

Instrument contributing to Stability and Peace, IcSP	26
Instrument for Pre-Accession, IPA	18
Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC	13
International Aid Transparency Initiative, IATI	14
International Forum of National NGO Platforms, IFP	15
INTPA's Potential Applicant Data On-line Registration Service, PADOR	21

J

Joint Africa-EU Strategy, JAES	3
--------------------------------------	---

L

Least Developed Countries, LDC	27
Leave No One Behind, LNOB	18
Logical Framework Matrix, LFM	18
Logical Framework Approach, LFA	18
Lomé Convention	18

M

Means of Implementation, MoI	25
Middle-income Country, MIC	17
Millenium Development Goals, MDGs	26
Monterrey Consensus	20
Multiannual Financial Framework Mid-term Review, MFF MTR	20
Multiannual Financial Framework, MFF	20
Multiannual Indicative Programme, MIP	24

N

National Indicative Programme, NIP	20
------------------------------------------	----

O

Official Development Assistance, ODA	15
Ordinary Legislative Procedure	24
Organisation for Economic Cooperation and Development, OECD	24
Organization of African, Caribbean and Pacific States, OACPS	3
Overseas countries and territories, OCT	20

P

Paris Climate Agreement	21
Policy Coherence for Development, PCD	16
Policy Coherence for Sustainable Development, PCSD	17
Post-Cotonou Agreement	22
Practical Guide to contract procedures for EU External Actions, PRAG	17
Proportionality principle	23
PROSPECT	22

R

Resilience	23
------------------	----

S

SDG Watch Europe	23
Secretariat-General of the European Commission, SG	8
Shared competence	15
Subsidiarity principle	25
Sustainable Development Goals, SDGs	17

T

The EU Emergency Trust Fund for Africa	10
The European Consensus on Development: a strategy framework for Development Education and Awareness Raising	15
The Geographic Pillar	20
The Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument, NDICI/Global Europe	21
The Presidency of the Council of the EU	11
The Rapid-response Pillar	21
The Thematic Pillar	25
Total Material Requirement, TMR	19
Treaty of Lisbon	18
Treaty of Rome	22
Treaty on European Union, TEU	23
Treaty on the Functioning of the European Union, TFEU	23

U

UN Global Compact	27
UN Guiding Principles, UNGP	28
United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties, UNFCCC COP	27

W

Working Group on Development Cooperation and International Partnerships, CODEV-PI	17
Working Party on Humanitarian Aid and Food Aid, COHAFA	13
World Bank, WB	19
World Trade Organization, WTO	19

Y

Yaoundé Convention	27
--------------------------	----

fingo

***Jotta maailma
olisi reilumpi, ihan
kaikille***